Массе а мехкий пролетареш, вlашагlкхета!

СЕРАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА,
НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувх 1923 шера денз ● ШОАТТА, 8 декабрь 1973 шу. ● № 145 (5406). ● Мах 2 коп.

МАШАРА ПРОГРАММА КХОАЧАШЪЕШ Я!

НОХЧ-ГIАЛГIАЙЧЕН КЪАХЬЕГАМХОША ДЕГ ТIАРА КЪОАБАЛЬЮ Л. И. БРЕЖНЕВА ИНДЕ ЯЬЧА ВИЗИТА ИТОГАШ

КПСС ЦК Генеральн секретаро новкъостa Л. И. Брежнева Инде яьча визита итогех бола КПСС ЦК Политбюро, СССР Лакхехьарчa Совета Президиумa, СССР Министрий Совета Союзан чIогIгIа къоабабабь хьаллальаб СССР 50 шу дизара цIерагIча Грозненски химически комбината химикаша. КПСС XXIV съездо белгалъяьккха машара Программа кхоачашъ а еш зай хьамсарча парте, новкъостa Л. И. Брежнева ше дуйнен тIа машар хилитара лелазу гIулакхаш чIогIгIа рацца хинна тIаьххьаз оаха.

Царна жоп а луш цIакхета па хиннача тайпара хьинар айденна къахьегаш ба химикаш. Товарни продукци арахецарех дуккха реализаци яреи пятилетка хьалхарча кхаь шера план 30 ноябре кхоачашъяьлий комбинатс коллективо. Ер шу чакхдаллелъа тIадоагIача шера чотах ю арахецарца пIе миллион сомгIача сома изъхера тайп-тайпара продукци. ДIаьо а вад Дальен мех кхы тIа а чIогIгIа бара хьинар айлаь къахьегарда химмикаша.

Л. НАЗАРОВА.
Грозненски химически комбината планови отдела экономист.

* * *

Божка терком тIабохийтар хьлар тхо КПСС ЦК Генеральн секретарь Л. И. Брежнев доттагIгIел визитагIа Инде вахарх йоаьа телепередачашта, газеташ тIагIча материалаштa.

Машара тIехь денгара-денга цIерагIа баржаш латтача болаьмо дохаьаьй сигала хьайза тIема ГIаьржа морхаш. Цу дахьле IальIамат дужа яьа а хьинар а йIалу вад IьхьамсарIа партен правительстваш, хIаьта кхаьстта Леонид Ильич Брежнева ше.

Оаьа дег тIара баркал оаь Леонид Ильича дIаьо йоаьча хана Советски Союзан Инденен къахьегарчаьрга доттагIаь «Октябрь» 40 шер яхьча совхоза тьахкIаьнг лелаечa механизированна звено.

* * *

Уьш денонна беррига терком тIабохийта хьожаш тIинад тхо КПСС ЦК Генеральн секретаро новкъостa Л. И. Брежнева Инде ГIаьржа официальн доттагIаьн визитагIа. Цеца боьлхой кхьаь вIашагI а кхийте еш газеташ тIара, журналаш тIара нок йоаь материалаш, цьежар телепередачаяшка, вIашн дувцар цунах новкъа тегар.

Иштта тIоьа оррига уьйа тIехкхийта Iомайар оаха Л. И. Брежнева Инде яьча визитех йоаь итогаш. Оаха дика кхетагу тIоьа тIалара тIема йоаь визитех йоаь а дикагIа яьлитара мел бокка доаьдIаш болаш а вад парте дIаьлор йоаь машара политика. Из политика чакхйоккхеш доккха дика а йоаь новкъостa Л. И. Брежнева-ше.

Шиъ низ, хьинар ца кхоаьеш кхаькъе цу дуйнен тIара тIема кхерам дIаьоккхара, дуйнен тIа машар чIогIгIа тIара колхозни тивo дег тIара баркал оаь новкъостa Леонид Ильич Брежнева дуйнен тIара машар чIогIгIа це доккха дикъа лацарах, Советски Союзан къахьегарчаьрга доттагIаьн цхьан гIулакхан лелдарн дIаьо дегIадоладаларах. Тхоашка доагIеча дIаькъе тхо кхы а дикагIа къастаеш, кхы а дожагIгIа тодамаш хаза хьожагIгIа.

А. ХАЖИЕВ,
Грозненски локомотивни депо дизельно - заготовительни цеха мастера гIочча.

* * *

Уьйла тIаьйохийтан диййнар оаха Советски Союза Коммунистически парте Центральн Комитета Генеральн секретаро Леонид Ильич Брежнева Инде столице Деле хиннача мотт ше дIаьхьаьа.

Цу лоархIамерча документо дерригача дуненга дIакхаьйалар машар чIогIгIара тIехь доттагIаьн визитагIа Леонид Ильич Инде яьчаран кхы цхьаьнга хотадеш тIа бокхар.

Шишна а мехка кулгалхоь вIашагIкетарс а уж шозийа дагa баларо а советско-индийски доттагIаь дIахо тодагаьт совгIа бокхаьл хорошаш тIаьхьаьйт дерригача дуненга тIа машар оттабара.

Цу морча дикача гIулакхаша тха дегаш гIоалоаь. Кхы а оьсарегIа, дикагIа кхаьстта уьйла гIоттаю цу дикача кхаьстта.

А. КАРТОЕВА,
Малгобекски районе «Ингушски» совхоза доярка, Ленина орден лелаер.

* * *

Ильича васкеташ кхоачашъеш, машар дуненчуьз чIогIгIара де дин мел пр дин кхаьстта тIа болаш хьаЬоагIа Коммунистически партен а Советски паччахьалкхе а уж 56 шера.

Хьалхьатта кхъера тIема кхерам дIабаккхара, царна кхъера машарех доттагIаьнг гIулакхаш чIогIгIара IалIамат бокхачча доаьрхIаме гIулакхаш чакхдаллар уж тIехьхьара перашка КПСС денински Центральн Комитето, цуьз Политбюрос. Цу гIулакха кхаьстта беркате кхъеташ па КПСС ЦК Генеральн секретарь Леонид Ильич Брежнев.

И. БАРАХОЕВ,
Магlалбиеркеча. Ново-Редантски юкъерча школа вахьлар-ча классаш завуч.

КПСС ЦК ПОЛИТБЮРО, СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМЕ, СССР МИНИСТРИЙ СОВЕТЕ

НОВКЪОСТ Л. И. БРЕЖНЕВ ИНДЕ ВАХАРА ВИЗИТА ИТОГЕХ

КПСС ЦК Политбюро, СССР Лакхехьарча Совета Президиум, СССР Министрий Совет хьежай Инде Республике ваха хиннача КПСС ЦК Генеральн секретаро новкъостa Л. И. Брежнева официальн визитагIа доттагIаь тIехь советско-индийски гIулакхаш лелаоладаларе, КПСС XXIV съездо тIаьйца машара Программа кхоачашъяра новкъостa Л. И. Брежнева чакхдаьх гIулакхаш. Дерригача тIоьагIача хьалхе Советски Союзашара доттагIаьл хьагойтача хьаланка хиннача визите лаккагIча лагIа тIа доаьан айдир СССР-ан Инден юкъерча машара. доттагIаьл, цхьана лелаечa гIулакхий хьакхьарча. ДогIотара тIоьагIача лярда тIа латта советско-индийски гIулакхаш.

КПСС ЦК Политбюрос, СССР Лакхехьарча Совета Президиумо, СССР Министрий Совето лаккха мах бу дуненга лаьхьаьта юкъерча дешаех лаьца И. Гандена новкъоста Л. И. Брежнева хиннача переговорех хьахиннарий. Уж переговораш еча хана бакъъаьл вай хьанарча дуненга хIаьта юкъерча дуккхача актуальн проблемех хетараш цIьаьтара хилар. Хьохкаш кIаьлбара дIаьо а, низаш тIаьхIита лъарIа шоашт хилар бакъъаьл Советски Союзан Инденга, дуненга хьалхарча юкъерча хьал унахцIена дар дуненга тIарча дерригача, доккхий а, кагий а, дегIадьккхан дегIаухьаш мел долча мехкашта реальни практически бераг дала йиш йоаьаш дала дезаш да аьнна а хеташ. Герзаш Iоаьелга сондалара массане а цIендаь а гера дIадоккхилга вIашагIкетарх дIаккхара, гера дIадаккхарах йоаь Дерригдуненга конференци кIийъяра пайдина дараш а тIаьта шиъта колониализмаш расизмаш юхедисарш сихгIен цIендаш а дIаьхIара, шоашт тIеъьа хилар а хьалхIаьдьаь Советски Союзан Инден.

Переговораш еча хана дагIоьна керачча низаца белгалдакхаяр Къуьбехьен Азера къовсам тIа йоаь Проблемаш дешаш хьашторлаш долча мехкашта юкъе. арахьара цхьанна тайпара юкъегIертилга а доаьаш, переговораш яра нькъаьца къастае йинн йоаьаш къоастае езаш хилар. Иллюстрация

Цхьаьнга тIаьоаргIаш се шиъта цIьаьта гаьна тIехьайнсараш, тхоЙ коллективо догIдьхар хоачаш ца дарах халь-м хетар. хIаьта а цхьан тIаьмах дог тийца яр со — болх дикагIа вIашагIкебаьccа сайна могаргIилархь. ХьалхагIа цхьа лоалдамбоанача гIулакхаьнга аз йоаеш хинна ха кхоь йинн йоаьаш яр. Болх бен йоаь мотт ниг масса хана кийча хила еза, хIаьта аппаратага болх дика а нIена а байта безд. Из лоархIаме да.

Доаьан летта аппарат дика Iомае йоаьелар со. Сахьатага а хьежаш аппарат вIашагIкъкхеш из вIашагIйоаьеп Iомьелар, Хьара да тIехьа гIу операнага хIаьта да нIенгIара. Iомьера а 7—8 минута из операни юлургIаьп хилар со. ТIаккха сихха биьтте тIе йоаьар со хьалхара 5—7 етт. Дика кхетадир аз хIара денна ма хIо а еш болх бен кIиъча моалагIа а операни сиха кхоачашъе Iомьяла могаргIдолаш со хилар.

Сиха болх бе Iамарах а кхоачам банар, дуккхагIа яккха езаш из хIара Iаттагара шура. Из а дар конкурс йоаьча хана лоархIаш.

Iийр а бIаьстан юхье а хала дар хьайбаш меладераште. Из массена а дика ма хой. Хьавта а 1972 шера айса лелабеча 45 Iаттах юкъера лаьрхIача хIаранагара 2960 кIлогIрамм шура яьккхар аз.

Доладелар пятилетка кхоачагIа, хоалаьмбеш дола шу. Кхо эзар кIлогIрамм шура хIара кхоабена Iаттагара яккха социалистически лелхьа тIаьйнар аз, бакъъа цертачура цхьа уьйла дIаьхIаладар са: цIаьхьа яийлу аларр со конкурс, яха уйла. Болх дерригга хьинар тIадаьхийта бора аз.

Колхоза правлене кхаьйар сога:

— Шема, хIаьз кийчьаьна мар езаш хьа, цIаьхьа а вай республикера Ерриргосснийскин конкурсе Калуге яхийта лаьрхIай хьо, — аьлар сога колхоза председателна Вьючный Василий Степанович.

88 саг вар тхо конкурсе вIашагIкхийттар. Мила маха паIаьш, кхаьнахь кхы тайпен ер условеш. Са аргIа хьатIаьхьаьр. ХьалхагIарчу дукхагIа сайх бIубенна а тешнаш а ер со. БIаь баьл ер яккха езаш хиннар.

Йолаелар конкурс. КIай спешовка тIа а пийца со а яьлар Iомашдика тIа. Лоаьца аьчча 95 балл а йоаьккхан пхеллаг а мотт ниг хьалхар сога.

Оттаьлчул ах минут дукхагIа хьдалъаьр са аппарат вIашагIйолламш, вIашагIйоаьккхинн, цIеъьешн. Биъ етт 11 минута бетта безаш ер услон. Из сога ду далар, баьъьа цхьан Iаттах аз сай белаж вIалъохьаяьй аьнна оценка лолйар. Цул совгIа цера хIара Iаттагара мел шуьга яьлхьай хьожар комиссен итог ечa хана.

Хьалха латтача йоаьча побелоьшаш хьежар а дир, къаьстта белгалдалъяьлар по долаеш пIелдаь детташ ахьча шура хьаьнгIа а дукхагIа а хуьлш ларр, ду дьлъкье лъархIа оттаьлча рационах доаьан кхабар доархIам болаш хьлар а.

В. ШЕВЧЕНКО.

ШЕРАГIА БОАРЖАБЕ АТЕИСТИЧЕСКИ БОЛХ

«Йiубенна дегIаухьаш латтача вай мехка вахара бокхза лоархIам болаш да советски саг уйлен санхеташ коммунизма идеалаша дIамадехкара хилар. Советски саг коммунистически ихетан балара, марксистско-ленински мировоззрени йолаш из хьалхасевара балха кертерчарех цIе да из тIехьадисача ширача гIулахнех, къаьстта дынца дувзаденнарех муьлхабахкар, уж гIулакхаш леладелрий влиянех из порлавар. Денгара-денга хозлуш, тоалуш латтача вай вахаро, вай халнъа нарагIдувлача турпала гIулакхаша оьлаш тед дIакхача замах юхедисача мIрчача гIулакхий. Цхьабаьнъе уж ишшта шоашт дIамадергий аьнна мелбалийта йиш яц царна духьъаьра нъвсам.

«Нъка ихетамаш гIулакхашдий нийслуш дола дIакхача замах юхедиса мIрча гIулакхаш вай оаьаш долчунга лоаттабеш бола нъвсеан — из оррига парте, вай общества, дорригача ихоташ долча, хьалха латтача низий терхам цахадаш тIаоашт дела гIулакх да» аьнна белгалдаьд нов. Л. И. Брежнева парте XXIV съездо ньча доклада тIа.

Бахача наха интернационални, патриотически атеистически ихетам балара балха новкъарле юхачамбоацараш гучадьхар, дIаьо йоаьча хана из тайбара хьадан болаш нъвъашш белгалдир КПСС Ногч-ГIалгIай обкома X пленуме.

Пленума решенеш ихоачашъеш лоархIаме болх чанхбьккхаб республика дуккхача партийн организацеша, советски органаша, культура учреждемеша, профсоюзни комсомольскин организацеша. Бахача наха интернационални, патриотически атеистически ихетам балара болх моттигерча хьалхацен башхалонашцен, бохахамни культурин дегIаихувлара дехкарашцен айхха бувзаш лелабу цар. Политинформаторийн агитаторийн состав шорьеннай нохчийн гIалгIайн меттала денецеш, докладаш, беседаш очарца. Царна юкъе дукха ба кулгалду болхлой, специалисташ, Iилманан техничесскин интеллигенцо викалаш.

Цхьабаьнъа КПСС Ногч-ГIалгIай XIII пленуми белгал мадаккхара, хIанз а хьалхашка латтача дехкарашца дIамадехха ира лоаттабаш вай республикера дуккхача моттигашка дIаихача замах юхедисача ширдальнача гIулахнашцара, уж хьаллувцача дына фанатизмашцара нъвсам. ХIанз а хилуш я дына фанатизмашца санхеташ йоха боччча наха ешйоаь влиянн.

Эсала лелабу бахача наха атеистически ихетам балара болх Сунженски, Шьала, Урус-Мартана, Малгобекски, ишшта ихоачаь районий партийнин, советски, профсоюзнин организацеша, культурин учреждемеша. ДIаха ла моттигерчашцан тесса лелабу наха атеистически ихетам балара болх къаьстта Сунженски районе. Дынха я унхаза кьайбе болх бу бусалбен нерастеи дына сенташ. Дынах тIехьадисача ширдальнача гIулакхаша духьала нъвсам лоаттабара йоаь комиссеен хержай хIара юрта чакхъьяьнача схедашка, цхьабаьнъа Серноводскерчугнера дIанийкхача, цар дош хIанз дац. Дынах тешаераша лаьрхIа нIезига ею районе атеистически темах лекцеш, докладаш. Уж лекцеш, къамел иштта кулгалхоша, специалисташа ешнига хIанз а лерттIа вIашагIкъъаьнкхдац.

КПСС Ногч-ГIалгIай XIII пленуми дIайийкхача бесса, цIенхаштта лакхбоккх боргIаш бахача наха юкъера идейно-нхетама болх. Атеистически балха тIа лоархIамегIара да, из болх нхетамаца, дерттIа вIашагIкхъьяьккхача системагIа лелабар. Идеологически балхах дIанъвстадеш йиш йоацаш дакъа да Iилман-атеистически дешашта пропагандаш яр. Республика партийни организацеш, культура учреждемеш дехкарийла а дынах тешараша бу атеистически нхетам балара болх производственни коллективашца юкъе, наж бахача моттагIашца бе, тайп-тайпара формежи методеки пайда а эцаш из лелабе. Партийни советски организа нъвсеттга терко е езаш дош да дIаьлача замах юхедисача вочи гIулакхашца нъвсеам лоаттабара хержача комиссей болх айбар, вай нарда советски обрядаш бахача наьха вахара юкъъехьар, уж формально а йоацаш наьха бе-зам тIагIоргбочча тайпара, санъердаме чанхъяьр. ДунхагIа чанхъяьха еза дына реакционни чулоацам гучабеккхаш йола кагIрхой конференцеш, сайремаш. Бахача наха хьалхашка атеистически темах лекцеш оше, докладаш а юкъъоза боза наха сий дош бола нохчийн гIалгIайн нъвсех бола специалисташ, нухгIалхой, цар лекторски гвозда лакхъяра наст-наста семинараш а ею. ВIалла лаьгIбалийта йиш яц дына культех дола закон телхадерашцара, кагирхой дына гIулакхашта юкъъувзарашцара нъвсам. Материалистически мировоззренеча, социальнин Iилман-технически прогрессаца тарлуш довдаеча дына гIулакхашца цIенхаштта нъвсеан лоаттабар, уж цIендаь йIадохар нерда саг хьалихвара лоархIамегIа дола хIама да.

Цудухьа НПССР райнонаша, горкомаша, советскин профсоюзнин организацеша, идеологически учреждеменеша дерригга до деза атеистически болх яхьа а лакхбар КПСС Ногч-ГIалгIай XIII пленуми хьалхашка оттадаь дехкарашца дизза яхоачашдара.

ЖУРНАЛИСТИЙ ПЛЕНУМ

Седлан КПСС Ногч - ГIалгIай обкома политически просвещене ЦIагIа Ногч - ГIалгIойчен журналистий Союза Правлене пленум хилар.

Глубенкарашца хьалхашка «Бахача наха интернационални хIетам балара дешашт кепайозон тIе, телевиденен радион гIоалла гуьмарра» къаьстта белхалг бир журналистий Союза Правлене председателна заместителн «Ленинан некъ» газета редактора Б. Г. Габисова.

Пренешка къамьелан дир «Ленинан некъ» газета редактора заместителе дехкаран хIоачашдеш волча М. О. Оснаева, республика Министрий Совета телевиденен радион Комитета председателна заместителе Э. А. Исаева, «Комсомольское племя» яхача кIиранхой газета редактора Ю. А. Айдаева, шиъта кхыбараш.

Пленуме къамьел дир КПСС Ногч - ГIалгIай обкома пропаганднан отделен отделла заведующе заместителе А. А. Ковалева.

Организационни доаь дийцар пленумо. Партийни балта заларца дувзаденна республика журналистий Союза Правлене председателна балха лекхаре пленумо муьлхавалийтар В. К. Балякинков. Журналистий Союза Правлене председателна лекхараш Б. Г. Габисова тIедахха содам бер, пленумо.

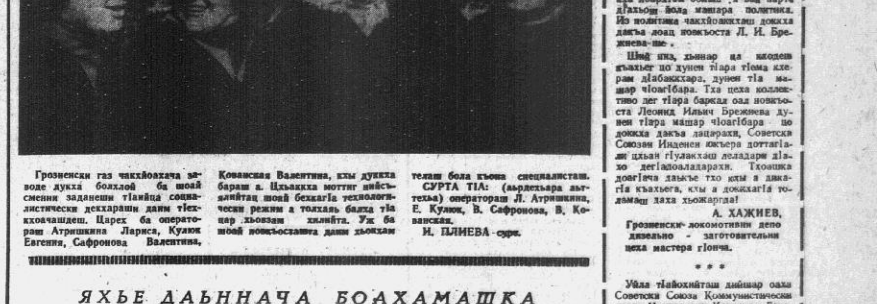

Грозненски газ чакхдоахча заводе дуккха боллхой ба шоай смении заданеши тIаийца социалистически дехкарашн дайм тIехкхоачашдеш. Царех ба оператораш Атрошкина Лариса, Кулик Евгения, Сафронова Валентина, Ковалская Валентина, кхы дукхха барам а. Цхьаьнга моттиг ийбъелийтар шоай бехьагIа технологически режим а толхаь балха тIа цар хьоэан хилийта. Уж ба шоай новкъостъашна дахи хьоэан телани бола къона специалисташ.

СУРТА ТIА: (вардалъара латтеха) оператораш Л. Атрошкина, Е. Кулик, В. Сафронова, В. Ковальская.

И. ПЛИЕВА сурт.

ЯХЬЕ ДАЬННАЧА БОАХАМАШКА

ХЬИНАРЕ КЪАХЬЕГАРАХ ХЬАХУЛ ТОЛАМАШ

Сунженски района «Победа» яхеи Грозненски района ЦхьоларгIча мах цIерагIеи колхозаш шоайца яьь деланеи я. Каст-каста яхьа итогаш юо колхозница, делагашеи цIа-яьа ухийт. Дукха та йоаццаш первомайаш победоцаш боагча бакъъабар шоацца яьь желанеча боахама гIулакхашка хьажа, опыт зан, шоай опыт дотгIаьнга бовзийта.

Делегатанеча яр Къаьхьегама ЦIечa Байракха орден енна хьалха лаггта доярка Джамайдаева Шема.

Шема шозза дишай Российски Федерацне машинашца доаьан дегтара мастерий конкурсашка дакъа лоацаш. Уьш шера Калуге хиннача конкурсе дехьалга мотт яьккхар по, хIаьта ВДНХ доло медали, Сийлен грамотеи, ахчан премии еаьр дуйна.

«Победа» яхача колхоза агрийтоварни ферма балхаза хьожача хана дукха пайдане хьехамаш дир по шиъ колхогатта. Шема хьайбаш желадераште дувца а варка хьеха а дукха доаьаш я. Цо дейар:

— ХьалхагIа Ульяновскe хилар со Россе машинаца доаьан дегтара мастерий конкурсе дакъа лоаначи. Хьаьта хъаьь иттагIа мотт ниг мара яккхаьнар аз. Бакъъа цу вIашагIкхетарех сона бокхха пайда баьлар. ЧоагIа хозадеташ ьъежар со цига хиннача опыташ мастераша мел дика гIулакхех кхеташ, гонза, доаьан дегтара аппарат дика йоаьаш беча балхага.

Цигара вIашагIаш се яцита цIьаьта гаьна тIехьайнсараш, тхоЙ коллективо догIдьхар хоачаш ца дарах халь-м хетар. хIаьта а цхьан тIаьмах дог тийца яр со — болх дикагIа вIашагIкебаьccа сайна могаргIилархь. ХьалхагIа цхьа лоалдамбоанача гIулакхаьнга аз йоаеш хинна ха кхоь йинн йоаьаш яр. Болх бен йоаь мотт ниг масса хана кийча хила еза, хIаьта аппаратага болх дика а нIена а байта безд. Из лоархIаме да.

Доаьан летта аппарат дика Iомае йоаьелар со. Сахьатага а хьежаш аппарат вIашагIкъкхеш из вIашагIйоаьеп Iомьелар, Хьара да тIехьа гIу операнага хIаьта да нIенгIара. Iомьера а 7—8 минута из операни юлургIаьп хилар со. ТIаккха сихха биьтте тIе йоаьар со хьалхара 5—7 етт. Дика кхетадир аз хIара денна ма хIо а еш болх бен кIиъча моалагIа а операни сиха кхоачашъе Iомьяла могаргIдолаш со хилар.

Сиха болх бе Iамарах а кхоачам банар, дуккхагIа яккха езаш из хIара Iаттагара шура. Из а дар конкурс йоаьча хана лоархIаш.

Iийр а бIаьстан юхье а хала дар хьайбаш меладераште. Из массена а дика ма хой. Хьаьта а 1972 шера айса лелабеча 45 Iаттах юкъера лаьрхIача хIаранагара 2960 кIлогIрамм шура яьккхар аз.

Доладелар пятилетка кхоачагIа, хоалаьмбеш дола шу. Кхо эзар кIлогIрамм шура хIара кхоабена Iаттагара яккха социалистически лелхьа тIаьйнар аз, бакъъа цертачура цхьа уьйла дIаьхIаладар са: цIаьхьа яийлу аларр со конкурс, яха уйла. Болх дерригга хьинар тIадаьхийта бора аз.

Колхоза правлене кхаьйар сога:

— Шема, хIаьз кийчьаьна мар езаш хьа, цIаьхьа а вай республикера Ерриргосснийскин конкурсе Калуге яхийта лаьрхIай хьо, — аьлар сога колхоза председателна Вьючный Василий Степанович.

88 саг вар тхо конкурсе вIашагIкхийттар. Мила маха паIаьш, кхаьнахь кхы тайпен ер условеш. Са аргIа хьатIаьхьаьр. ХьалхагIарчу дукхагIа сайх бIубенна а тешнаш а ер со. БIаь баьл ер яккха езаш хиннар.

Йолаелар конкурс. КIай спешовка тIа а пийца со а яьлар Iомашдика тIа. Лоаьца аьчча 95 балл а йоаьккхан пхеллаг а мотт ниг хьалхар сога.

Оттаьлчул ах минут дукхагIа хьдалъаьр са аппарат вIашагIйолламш, вIашагIйоаьккхинн, цIеъьешн. Биъ етт 11 минута безаш ер услон. Из сога ду далар, баьъьа цхьан Iаттах аз сай белаж вIалъохьаяьй аьнна оценка лолйар. Цул совгIа цера хIара Iаттагара мел шуьга яьлхьай хьожар комиссен итог ечa хана.

Хьалха латтача йоаьча побелоьшаш хьежар а дир, къаьстта белгалдалъяьлар по долаеш пIелдаь детташ ахьча шура хьаьнгIа а дукхагIа а хуьлш ларр, ду дьлъкье лъархIа оттаьлча рационах доаьан кхабар доархIам болаш хьлар а.

В. ШЕВЧЕНКО.

ХІАРА КОММУНИСТА БЕХКТОККАМ ЛАККЪЕ

НАЗРАНОВСКИ РАЙОННИ ПАРТИЙНИ КОНФЕРЕНЦЕРА

Р АЙВЫКТОМБИНАТ дукхача чеpашка ше тІаийду социалистически декларани паччьхьалкхе планнаш кхочушъ ца еш хІоаттар. Уьтуре райо на тьелделена пу предприяте базха нийсъуча кхочамбоцаярй базьянаш техкар коммунистана. Гучадаьлар кхъьехьар шийлагІ баккъхара промкомбината пхиъ йоазІта ча терко па ньга- ТІаккха пу предприяте кулгалхоь партийн организацина цьаьна лелор продукцин пикала шайца шийлагІ кхара уйла е бьаьча, наха тІоаІта хоатташ боьа продукци духхарІа арадеца болабелча холуш айелар райпромкомбината пхиъ ларъ эффективность. Хьана дика алгамъянна дар арахецаш йохкаш йоа продукци. Хьаьта кхоачаргІа кварталан итогех гІо пойдомен районан планан харара кара тела Ше байраех хьожаяьй райпромкомбината коллективе. Из девриста партийни организацин докладчаша денадаь лаьттара коллектив бен бола массово -политически бох тоабарах, шолаг балха гІулакхгІара наьха бехкъкхам айбалаьрах хьанна зерагІ вани я.

Района партийн организацеи дуккагІбола коммунистийн укъ вацар айбалар белгалдоаккхаш, цу тайпара фарт болзайбу чех денонка хиннача VII Назрановски район партийн конференце отчетни доклад яьча КПСС райбома хьалхарча секретара С. М. Бекова.

КПСС XXIV съезда решенеш лаьрле лувашш парте Нохч-ГІалгІай обкома Х-ен парте Назрановски райкома XV-ен конференцеи решенеш хьалхе долаеш хиначча района партийн организаце, коммунистана отчет луча юкъ шиой керттера терхан боьхкам культурех хьалъеча юхьхьанцара партийн организацеи денал айбадар, района общественно - политически пахаоь ерригача оагІонашца ен боьа партийца дагаваь. Нохчийчоь ГІалгІара, ваха кхетам балха тайп-тайпара формашш методаш эргабоаханн тоаяна ТІаахитабг.

Отчетни кокъа лаьтта докладчи- на район хІара шера йоаккхаш хинна продукци хьамайхинай 46 процент, кхъьегара оьсанаш локъьешш 16,4 процент, электроэнергетикин хьамай 45 процент дуккагІа, тоннотажи хьамай 45 процент дуккагІа, тоннотажи изделеи — 85 процент.

Уж тоадамаш доахача эгара докхаягІа ца дакъа докладчинъ Адамеев ГІапура цІераІца «Электроинструмент» завода коллективо. Предприяте директори партийн организацеи йоагІаш йоаь йоаккхаш техникин дикаІйола технологин балха юкъьеЙолалара- Из бахьан долаш арахецача продукце дикал лакх а еш йиззача цІенкъаттта цунна болх байта ТІаийтІехьдамнад цар.

«Партийн организацце кхуьнна шера яьржай ду предприяте соналлаьстинчу, къь ПАЗарчъ дехьаш бригадаин саина къастъкъаста болхьой а да шолйла яьсе бьаьна кхъьегаш. Цудухьа хьа тІехьхьарчу цинн шера оатІийчо болх бе а квартаагара квартаагара шийлагІ шийхьамаш лаккъе а кхарГІдоал завода коллектина.

Арахецаеш йохъаеп промышленни продукци боагІан дика лаккъе йьтуш баьлпаб хлебозаво вода, мельзавода, нефтебаз, лесхоз, «Сельхозтехника» районни отделенеи коллективаш. Шолаг долаш дош гІулгахгІара тІоаІтеш хьабаьккаб уж ухх карарча шера- Цу тайпара коллективанна дика- та болаш ца хьожаяьш ларъе а. Ша- ца- Цуьнан ер болх бен ца- Цу керттера бахьанаш да дукха ха йоазе ла, ханнаьха материалаш ца лоаттаеча, дисциплина лоха болта. Цунна ихьина партийн организацеи тІа коллективе шера боагІаьккаш хьатама болх, социалистически яьх делаеча шоанйаьра хьокъам тойтан коллективо, — аьлар по. Цун керттера бахьанаш да дукха ха йоазе ла, ханнаьха материалаш ца лоаттаеча, дисциплина лоха болта. Цунна ихьина партийн организацеи тІа коллективе шера боагІаьккаш хьабаьккаб уж ухх карарча шера- Цу тайпара коллективанна дика- та болаш ца, цудухьа хьожаяьш ларъе а. Ша- ца- Цуьнан ер болх бен ца- Цу

НАЗРАНЕРЧА ХЬАЖКІИЙ КХАШКА

Ӏана белгалонаш гучаьшнай Назсаре. Баьнна гуйрийнера сурт дІаолалаш уьказяра. Зиба лаьтта оазшт йоазх иэзбола трактораш, юкъ-юкъе хозз за еча ара а лелхаш йисача лаьтта «Iегалгаш тІа ялат дІадуьш я сеаЙкаш.

Дукха нах, комбайнаш йоазх хьажкІий кхашка. Ялата лаьрхІа 3370 гектар гарга долча лаьтта дІайийна уж дика хьайкъай. Кхоачашдацъ механизаторааша шоай дош. Хаоттам талхар, кхаьъегам лаьттаьІа вІашТехьа ца баккхар баьъан долаш цхьаолоча боазхамашка гьаьдьяьнад уж чуьнара баккхаш. Цкъа кІира хьалха доз дІаллача деношка ерригаш а районе чуьнйаран 2000 гектар гарга мара яцар. Ахархоита гІо де оарцагІаьбалгаш районна промышленни предприятешкара болхой, юрташка баха нах. Оарц дера республика кхиьча райомешкара а. Хlанз а новкъостал деш ба гаьнна дукхахбарам.

Къаьстта хоалуш, да трикотажки фаьбрика, «Электроинструмент» яхача заода болхолоша деш доло а новкъостал. Трикотажникаша массеех дийнахьа чуьнйар 200 тонн хьажкІаш. Райончера цхьа предприятеи, учреждени йисаш хьажкІаш кхенЬяраша оарцагІа ца йоалаш.

Хlанз іохчера гектараш чуьнаш боазх «Назрановскиі», «Октябра 40 шуз» яхача совхозашка. 40 совгІа комбайн я из болх беш. Хьатташка кулгьара хьажкІаш цІенъеш а уж паччахьалкхенча дІаьдла машинаш тІа йотташ а ба болхой. Ерриган а районо планах дІаьала езараш 7000 тонн я.

ІІлан дукхха тІекхкхочашкургхиларах шекъала вешаш. ХьажкІаш кхеэи хиначу 38 звеноех нагахьа звено йисаш шоай дош кхоачаи ца деи. «Назрановскиі» совхозера цІи хезача звеньеьойс Кодзоса Хьаж-Хьамзда 32 центнер фуала яьха хьажкІаш чуьйар шиі 200 гектарах хІаране тІара. Цу совхозера Газдиев Векхана 34 центнер гектара тІара йоаккхаш чуьйар уж шиі 150 гектара тІара. ТІекъа бисабаш Векхаиал цунна цхьан бригада дукхача шерашка ца къаьъегаш хьабоагІа новкъостал. Трикотажникаша дийнахьа чуьйар 200 тонн хьажкІаш. Райончера цхьа предприятеи, учреждени йисаш хьажкІаш кхенЬяраша оарцагІа ца йоалаш.

Хlанз іохчера гектараш чуьнаш боазх «Назрановскиі», «Октябра 40 шуз» яхача совхозашка. 40 совгІа комбайн я из болх беш. Хьатташка кулгьара хьажкІаш цІенъеш а уж паччахьалкхенча дІаьдла машинаш тІа йотташ а ба болхой. Ерриган а районо планах дІаьала езараш 7000 тонн я.

ІІлан дукхха тІекхкхочашкургхиларах шекъала вешаш. ХьажкІаш кхеэи хиначу 38 звеноех нагахьа звено йисаш шоай дош кхоачаи ца деи. «Назрановскиі» совхозера цІи хезача звеньеьойс Кодзоса Хьаж-Хьамзда 32 центнер фуала яьха хьажкІаш чуьйар шиі 200 гектарах хІаране тІара. Цу совхозера Газдиев Векхана 34 центнер гектара тІара йоаккхаш чуьйар уж шиі 150 гектара тІара. ТІекъа бисабаш Векхаиал цунна цхьан бригада дукхача шерашка ца къаьъегаш хьабоагІа новкъостал. Трикотажникаша

Ухх пятилетке хьайбан лелдау нтташ комплексаш хьалъерша Ульяновски областе. Царех дукхагІьрий проекташ «Ульяновскколхозпроект» яхача институте оттаеш латт. Эттара хьалхара колхозни совхозни комплекс. саш уьх шерре а боях бе йоалаурбя.

СУРТА ТІА: Барышски района Ленина цІерагІа колхозе хьалъерйбоача шурий комплекса проекта автораш (аьрхьхьара аьттехьа) Г. Дьмин, С. Коршунов, А. Бороневский, Е. Петров, А. Шмырнськов.

Ю. БЕЛОЗЕРОВА сурт. ТАСС фотохроника.

Грозненски «Трансмаш» заводо дохьо тракторни прицепаши шассеаш.

Завода боахлоша доккхий декхарш тІаийбар шу дІадолалушшехь а, уж хьанал хьажа кхоачашдара шерра социалистически яхь дІайолайбар, прицепаши шассеаш сихзгІа а дІкагІа а хьаяра юкъейоадайбар керда методаши техникеи. ХІаьта цехаша болх бир шоайла заЙха бувзам болаш.

Комбаггзйолча инженера - диспеттера Озлоев Шарина душ, масала, уьх шера оазх хьайбаьлайбар керттера конвейер. Из баьхьа долаш шин сменагІа беш хиина болх хІанз цхьан сменагІа бу. Цуьл совгІа, ну сменашка болх

ЮРТА БОАХАМА

беш хиннача нахах 26 сас кхыча баьхьан тІа а баьхьар оазъь. ХІаьта хьалха ду шин сменас эразецаш хиначух 50 - 60 процент дукхагІа арахеи. Прицепаш хьаяра дІаьдоар чІоагІа кІезиглелар. Боккха пайда беьзар заводе из юкъейоалаерах.

«Трансмаша» керттера шех я къонача пижнера коммуниста Гандалоев Бемболата кулгалдеш йоаь механически цех. Цо дека болх барах тайина да дукхха та дьаъе оригинга завода коллективе балха толамаш. ХІаьта цу цехе болхлоша дека кхоачаш ду шоашта хьалхашка дитта дехьарах. Цела коллектеи дог тайина я пятилетка дгоалаГІча шера план хиналг хьажа хьоачашгьерзнарах.

Болх дика бу Кирничников Михаил керт латтаи заготовительно-сборочни. Даннльнаи Васнле кулгалдеча сборочни цехаша а.

Шерра баьржаб заводе коммунистически къахьегама тІехьара болаш. Шн бІаь совгІа саго яьхьдой коммунистически къахьегама ударник яха сийлен цІи. Уж хул заводе болх беш болча нахах 25 процент. Царех ба слесаряш Гандалоев Идрис, Перепелицин Юрий, Эльбукаев Темарбалат, кхыбарш. ХІаьта Нохч-ГІалгІай АССР Лаьхьехьара Совета депутата Сандова, Понамаренко бригадаша коммунистически къаьъегама бригада яха сийлен цІи лелаю.

Итт бетта 7295 эзар сома продукци дІаьхьйта боагІача метта 7543 эзар сома дІаьхьйтар. Планагіа йоагІачуьл совгІа 100 трактори пиреш итташ шассеш арахйбар. Из деш 26 тонн аьшкн 43,9 уьлевни тонн довгорн кхоачбир. ПланагІа лаьрхІачул тІех 164 эзар сома пайда бир.

Ю. ЮСУПОВ.

СПЕЦИАЛИСТА ХЬЕХАМАШ

КОА ТІАРЧА ОАЛХАЗАРАШТА ХУЛА ЛАЗАРАШ

ТІехьарча шерашка вай республикне боккха торкам тІабоХйит коа тІарча оалхазарий боакам дегІаьоалабара. 1971 - 1975 шерашка 200 эзар котама лаьрхІа коа тІарча оалхазарий яьх фаьбрика хьаяъе еланн я. Республика коа тІара оалхазарашца лелаерашца социалистически декхарашца тІаийнад 1973 шера 700 эзар котам кхее, хІара котама тІехьара 152 гуьдлеш паччахьалкхенгі 63 миллион фуъ долхха.

Уж декхарашца хьоачашгье иэзи кхоачаргІа коа тІарча оалхазарашта гулачь лаьзараш шерра кьоьсам лоаттабгіча. Вай республика коа тІара оалхазарашца лелаеча боахамашка дукха дьержкал котамашта хула лаьзараш. Царех дукхагІа долча дьаьъе кхоначш, кхлпеш хуьлаш, бедарг ех муьстаеш дола лаьзараш. Цу лаьзараша коа тІарча оалхазарашта чурча чена зе дарал соягІа цар продуктивность пайдана йоанача йоаккх. Цуьл совгІа инфекционни лазараш дІа-ъьа кхуьъь цу садоахкача хІамашца.

Коа тІарча оалхазарашта дегІаьа яхача бедаргаш юрашкара дІаниккъа нож садоахка хІамаш: кхоначш, кхлпеш кІеткашка, цар бІенашка хьуладуш ях. Цар пІех ях уж. ДукхагІа долча дьаьъе баьсан лат уж коа тІарча оалхазарех. Дукха пІей дІабоаларш. Хlаьта бедаргаш юрашка а дохкха зе ду. Ха деза царех цкьаьоача тайнарча садоахкача хІамашца пІей а мелаяа.

Сиха еб уж зенера садоахка хІамаш. ІІаййача хана вай республика хьалашка цкьан кхопо 1800—2100 фуъ ду. Хlаьта бедараш юрашца цкъаза 10 эзар тІяд тосс.

Цу шифраша хьаьъокх цкъа хьаяяннача садоахкача хІамаша итташ эзараш коа тІара оалхазараш хІалакдергхилар.

Са доахка зенера хІамаш дерзгача шера еба тарду помещение 10—15 градус йоахал а ва хІама а куде. Хlаьта цкъайоца хоначш вІалла ца хІама еше а массеех шера па лелп ях.

Цу зенерча садоахкача хІамашца кьоьсам лоаттабе вай республика коа тІара оалхазараш ерригаш а, уж хьанал хьажа кхоачашдара шерра социалистически яхь дІайолайбар, прицепаши шассеаш сихзгІа а дІкагІа а хьаяра юкъейоадайбар керда методаши техникеи. ХІаьта цехаша болх бир шоайла заЙха бувзам болаш.

Комбаггзйолча инженера - диспеттера Озлоев Шарина душ, масала, уьх шера оазх хьайбаьлайбар керттера конвейер. Из баьхьа долаш шин сменагІа беш хиина болх хІанз цхьан сменагІа бу. Цуьл совгІа, ну сменашка болх

МЕХАНИЗАТОРАШ—КЪАХЬЕГАМА ВАХТЕ

Юртбоахама техника 1974 шера кхаьшкарча балхзшта шиі хаиашхьи тІехдиккея кийчьар духьа шерра социалистически яхь йоагІаиера шиі, техникана республика беррагача механизаторашца лаьта кхайкхарала жоп дуьи гурахьеч. Іайи планагІа тоае еза ерриг юртбоахама техника тІадоагІача дог 23 февраль тІакхоачаш тоаяь яккха социалистически декхар тІа а ит ца, шоаш денна дош толамца кхоачашдара беррига низ, хьинар оарцагІадьккха къаьъегаш ба хІанз Гудермесски района «Новогрозненски» совхоза механизаторан.

Гурахьеч Іайи планагІа тоае еза 16 трактерех ноябрь бетта пхи трактор тсаяь яьккхар совхоза механизаторша.

Юртбоахама техника тоаеи станша Баймурадов Турпал-Ламас, Исмаилов Ахьмада, вежараша Юсупоевгіар Джабраилеи Замбекан. Шоай балха норманш юкъера лаьрхІача 120 процент кхоачаш ца еш ди дІадахийтаи цар.

Ишшта дика къаьъег механизаторскеика болх беча электросварщика Хасанов Умар - Хаджие, электрика - аккумуляторщика Ахмедов Кавба, моторнста Тамаев Чаба.

Юртбоахама техника тоеви

боахкача механизаторашта, цар балха хьаяаи вІашТехьоахаш, запасной оатхлаашца Іалашбеш, кхыдар деш докхха новкъостаеи ду шолларча бригада бригадира Байдаков Николая. Сарралца царца хул из. Цунгара масал эпаи кьиир кхо па деи къаьъегаи ба цун бригадера механизатораи а.

Механизаторий балха хьаяаш мамотта дикагІа вІашТехьаларах шахкдайр йоаххо из совхоза мастерске заведующе Бишсова, бригадира коммуниста Райшас, кхычар.

Кулгалдеша шоашта ишшта гІо деча механизаторашта кьиирс къаьъег техника товеча. Гурахьеи Іайи планагІа тоае еза 18 трактерех йіаяае 7 трактор тоаяь цар.

З. ЭСАМБАЕВ.

Ер шу чакхдоалаи Волжски автомобильни завода конвейер тІара йоагІьа миллионагІа йоаь машин. Хlанз денпен байсанна арахеи 1800 башка - хоза автомобиль.

ВАЗ-а моцностаи хьаяъегаи карааерзаелгеи оттаяьча хапашка хьежжа дел. Завода коллективо толаме ихоачашду социалистически декхарашн.

Кхоьъй бІаьи зааран кіловатт-сахьатаи электроэнергіи, дукхха тоннаи металл, бІаьи зааран кубометран Іалашна газ. ДІадахьа ца цераца нийсйача къаьъегама оасарле 37,4 процент дакъъенаяй.

Балха итогеГІа хІанз цхьайтазагІа хьаяара мотгіча СССР автомобильни промышленноста карара кара тела ЦІе байраяьк яьхкай ВАЗ-а коллективо.

ВАЗ - 2103, ВАЗ- 2103 яхача «Жигулёк» моделаята дикала Знак эцийтар духьа къоьсам лоаттабу коллективо.

СУРТА ТІА: ВАЗ-а кузовни вІашТехьаларча производство.

В. ВЕЛИЖАНИНА сурт. ТАСС фотохроника.

КОА ТІАРЧА ОАЛХАЗАРАШТА ХУЛА ЛАЗАРАШ

ТІехьарча шерашка вай республикне боккха торкам тІабоХйит коа тІарча оалхазарий боакам дегІаьоалабара. 1971 - 1975 шерашка 200 эзар котама лаьрхІа коа тІарча оалхазарий яьх фаьбрика хьаяъе еланн я. Республика коа тІара оалхазарашца лелаерашца социалистически декхарашца тІаийнад 1973 шера 700 эзар котам кхее, хІара котама тІехьара 152 гуьдлеш паччахьалкхенгі 63 миллион фуъ долхха.

Уж декхарашца хьоачашгье иэзи кхоачаргІа коа тІарча оалхазарашта гулачь лаьзараш шерра кьоьсам лоаттабгіча. Вай республика коа тІара оалхазарашца лелаеча боахамашка дукха дьержкал котамашта хула лаьзараш. Царех дукхагІа долча дьаьъе кхоначш, кхлпеш хуьлаш, бедарг ех муьстаеш дола лаьзараш. Цу лаьзараша коа тІарча оалхазарашта чурча чена зе дарал соягІа цар продуктивность пайдана йоанача йоаккх. Цуьл совгІа инфекционни лазараш дІа-ъьа кхуьъь цу садоахкача хІамаша.

Коа тІарча оалхазарашта дегІаьа яхача бедаргаш юрашкара дІаниккъа нож садоахка хІамаш: кхоначш, кхлпеш кІеткашка, цар бІенашка хьуладуш ях. Цар пІех ях уж. ДукхагІа долча дьаьъе баьсан лат уж коа тІарча оалхазарех. Дукха пІей дІабоаларш. Хlаьта бедараш юрашца цкъаза 10 эзар тІяд тосс.

Цу шифраша хьаьъокх цкъа хьаяяннача садоахкача хІамаша итташ эзараш коа тІара оалхазараш хІалакдергхилар.

Са доахка зенера хІамаш дерзгача шера еба тарду помещение 10—15 градус йоахал а ва хІама а куде. Хlаьта цкъайоца хоначш вІалла ца хІама еше а массеех шера па лелп ях.

Цу зенерча садоахкача хІамашца кьоьсам лоаттабе вай республика коа тІара оалхазараш ерригаш а, уж хьанал хьажа кхоачашдара шерра социалистически яхь дІайолайбар, прицепаши шассеаш сихзгІа а дІкагІа а хьаяра юкъейоадайбар керда методаши техникеи. ХІаьта цехаша болх бир шоайла заЙха бувзам болаш.

Комбаггзйолча инженера - диспеттера Озлоев Шарина душ, масала, уьх шера оазх хьайбаьлайбар керттера конвейер. Из баьхьа долаш шин сменагІа беш хиина болх хІанз цхьан сменагІа бу. Цуьл совгІа, ну сменашка болх

1974 ШЕРА ЧОТАХ

Ййелаг1ча пятилетка кхоалагІча, хоадамбеча шера план 27 нояб ре кхоачашгьйй Дронкин Владимир Михайловича кулгалдеча синтетически спирт арахецча цеха коллективо. Ер шу чакхдалаелха 1974 шера чотах пхи шоашта планаш кхоачашдара.

Цуьл совгІа, ну сменашка болх

ЭНЕРГЕТИКЕРА ТЕХНИЧЕСКИ ПРОГРЕСС

А. Г. ЭЙСМОНТ,
СССР еза-йоккхача, энергетически, транспортни машиностроение министра заместитель

ТАХАН вай мехка электроэнергех керттера дакъа тепловой электростанцеша дакъа тепловой электростанцеша дакъа 10 шу гаргта ха хьалхарта Іанара закрнтически оалаш йолча параметраша болх беча 300 эзар кловатт низ болча энергоблокаша уж хийъе доладенна ай. Хlанз болх бе йолляллйтай, эксплуаташи яьчуа тІехьагІа опыто бакъ мадарра, балха лакха технико - экономически хьокъамаш долаши тешаеи йолча пу тайпарча оборудование бІаь совгІа единица.

Толаме карераеаеи латт цхьа гІуь бола турбина оттаяь 800 эзар кловатт низ болаш, тІоагІача доагораша болх беш йола энергоблок. Иэх гарггарча хана дукхьал пу тайпара агрегаташ хуьрт мехха тепловой электростанцей низ алсамбоахаргбоалаш йола корттера оборудования. Пу тайпара блокаш шерра юкъеяхьала лерхІ оала доагора бе-беча тайпашца, пу даькъе Сибаргіарча кіораша а болх байтара.

Хlанз 1200 эзар кловатт низ бола цай тайпара ялха гІуь бола энергетически блок хьаяра сихбаь болх беш я тха даькъа Іилма-тохкамеи проектно - конструкторски институташ. Из болх бе йолляллйтарах вай мехка энергетике дІахо Іилма-технически прогресс яра тІаберзабаь ниъъ чакхбоаккхача боккха ГІа баккхар гургта. Іанара закрнтически параметраша лаьрхІа йола цу блока цхьа гІуь бола ла пхи цилиндр оттаяь турбина цу тайпарча турбинашта юкъе дунен ца эгтара ара болаш гІуьгІа. Дукхха конструктивни решенеш керда хиларца белгалйола из. Цу тайпареи кхы а йоккхагІа йолча турбинаш, кхларои карераеарои биш дуллйтарзя электростанцей низ дукхха сихгІа алсамбоаккхеи ши дукхха ГІа эффективность пайдана.

Дlахо эргайбоахаш тоеш я вай городашгьен боллой поселкашгьен цхьан меттера йбоахоп телаш бола тепловлектроцентралаш. Йоккхийча городашкара царех дукхагІьрайш газа доагораша летае йоалаш. Низ болчь оборудованеца кийчьеш я уж. Хlанз опытно-промышленни эксплуатаци еш я 250 эзар кловатт низ бола бола дунен тІа эгтара хьалхара теплофикационни турбина. Цу тайпара турбинаш болх бе йолляллйтарца Іилма-технически прогресс яра тІаберзабаь ниъъ чакхбоаккхача боккха ГІа баккхар гургта. Іанара закрнтически параметраша болх беча 300 эзар кловатт низ болча энергоблокаша уж хийъе доладенна ай. Хlанз болх бе йолляллйтай, эксплуаташи яьчуа тІехьагІа опыто бакъ мадарра, балха лакха технико - экономически хьокъамаш долаши тешаеи йолча пу тайпарча оборудование бІаь совгІа единица.

Толаме карераеаеи латт цхьа гІуь бола турбина оттаяь 800 эзар кловатт низ болаш, тІоагІача доагораша болх беш йола энергоблок. Иэх гарггарча хана дукхьал пу тайпара агрегаташ хуьрт мехха тепловой электростанцей низ алсамбоахаргбоалаш йола корттера оборудования. Пу тайпара блокаш шерра юкъеяхьала лерхІ оала доагора бе-беча тайпашца, пу даькъе Сибаргіарча кіораша а болх байтара.

Хlанз 1200 эзар кловатт низ бола цай тайпара ялха гІуь бола энергетически блок хьаяра сихбаь болх беш я тха даькъа Іилма-тохкамеи проектно - конструкторски институташ. Из болх бе йолляллйтарах вай мехка энергетике дІахо Іилма-технически прогресс яра тІаберзабаь ниъъ чакхбоаккхача боккха ГІа баккхар гургта. Іанара закрнтически параметраша лаьрхІа йола цу блока цхьа гІуь бола ла пхи цилиндр оттаяь турбина цу тайпарча турбинашта юкъе дунен ца эгтара ара болаш гІуьгІа. Дукхха конструктивни решенеш керда хиларца белгалйола из. Цу тайпареи кхы а йоккхагІа йолча турбинаш, кхларои карераеарои биш дуллйтарзя электростанцей низ дукхха сихгІа алсамбоаккхеи ши дукхха ГІа эффективность пайдана.

Дlахо эргайбоахаш тоеш я вай городашгьен боллой поселкашгьен цхьан меттера йбоахоп телаш бола тепловлектроцентралаш. Йоккхийча городашкара царех дукхагІьрайш газа доагораша летае йоалаш. Низ болчь оборудованеца кийчьеш я уж. Хlанз опытно-промышленни эксплуатаци еш я 250 эзар кловатт низ бола бола дунен тІа эгтара хьалхара теплофикационни турбина. Цу тайпара турбинаш болх бе йолляллйтарца

Шекара свеклай къььстта дика хьуьхъам кхебир. Алиева Кхожахас, Хамзаева Заманна кулгалдеча звеношка, цу звеношкарча геатаринаша Тарамова Тауса, Ибрагимова Маккас, Косумова Тамарас, Калихаджиева Гаце, кхычар. Масала, звеньеьойс Алиевас ше план 180 центнер йоаччча 511,7 центнер цекара свсяла чусра. Из бокхта толам ба.

Хlанз тІадоагІача шера чуэлгрібоачча хьуьхъама эзар болаш ба колхоза кхоачашдара. 550 гектара тІа кхейир уьх шера из мах бола культура. Хlара гектара тІара плапал дукхха дукхагІа хьуьхъам чу а бена социалистически декхарІа 10 эзар тонн йоахка езача 12 эзар тонн шекара свекла ех. кар паччахьалкхенга колхозхоза.

Ахчой - Мартановски райпромкомбината болллоца продукцена реализаци яра валови продукци арахецара цхьайта бетта план тІехьалочІенъеш Хlаьта къььстта оасарле планагІа лайрхІачул 14.3 процент лаккъенкай. Иштта дика хьоккамаш лаха кхоагІаньяьнад ерригача коллективе тІатеІіа къаьъегаш баьъьнь долаш. Тlаийна социалистически декхарашца халкъа боахама паччахьалкхен ханан хиналг хьалха кхоачашьяра шерра социалистически яхь баьъьжарра Нохч - ГІалгІайчен мотгіарча промышленноста берриге балхолоша. Тlаккха цу яхь йоаш кепте а этгар уж.

Дукхьал цкъа шу хьалха комбината коллектив тІехьаюсарашта юкъе яр. Шаккха а план кхоачаш ша еш. къаьъегама дисциплина ла лоха йолаш хьайоагІар из. Болх тоабара производствера гІуйтаи къьхьайгар Нажмудинен цуи новкъостаеш. Хьийгача кьяга хьажка хилар къьъкъам а. План 10 центнер кинеза хІара гектара тІара юкъера лаьрхІача 22 центнер генараш чудера цар. Генарий дика хьуьхъам кхебир Бакруев Эмина кулгалдеча звено коллективо а. 170 гектарах хІаране тІара планал 8 центнер дукхагІа долаш генараш чудера.

Дог ІІоздоаккхаш да колхоза шекара механизаторашца лаьта болаш дахьа толамаш а. 550 гектара тІа кхейир уьх шера из мах бола культура. Хlара гектара тІара плапал дукхха дукхагІа хьуьхъам чу а бена социалистически декхарІа 10 эзар тонн йоахка езача 12 эзар тонн шекара свекла ех. кар паччахьалкхенга колхозхоза.

Шекара свеклай къььстта дика хьуьхъам кхебир. Алиева Кхожахас, Хамзаева Заманна кулгалдеча звеношка, цу звеношкарча геатаринаша Тарамова Тауса, Ибрагимова Маккас, Косумова Тамарас, Калихаджиева Гаце, кхычар. Масала, звеньеьойс Алиевас ше план 180 центнер йоаччча 511,7 центнер цекара свсяла чусра. Из бокхта толам ба.

Хlанз тІадоагІача шера чуэлгрібоачча хьуьхъама эзар болаш ба колхоза кхоачашдара. 550 гектара тІа кхейир уьх шера из мах бола культура. Хlара гектара тІара плапал дукхха дукхагІа хьуьхъам чу а бена социалистически декхарІа 10 эзар тонн йоахка езача 12 эзар тонн шекара свекла ех. кар паччахьалкхенга колхозхоза.

КХАШ ЛЕЛАДЕРИЙ ТОЛАМАШ

1973 шера ялати лаьттанцара йола къьйола продукци а, аьсамъяяккхар дулъе кхаш лелаеарашта къьхе Ерриганан социалистически яхь йоаржаяраь партеи правительствоа баь сошна дег тІара къоьбал а баь, деррнгача шера яна кхо па деш къаьъийгар Шалински района Куйбышева цІегарІча колхоза кхаш лелаеарашта. Хlайта къьхе яьна эрнмер. ПlаларІа уж шера паччахьалкхенга 1850 тонн ялат дохха деззаш хиннача пар къьжкІаш йоашпа а 1936 тонн дехкар.

Дика толамаш дьхьар колхоза хьажкІаш лелаеарша а. Планал совгІа бІаьш деитнерашца хьажкІаш ехкай колхозхоша паччахьалкхенга.

Къьъстта лаххха хьоккамаш гойтаи къьхьайгар уьх шера комунната Баймурадов Ахъада кулгалдеча хьажкІаш лелаеча звено коллективо. План 28 центнер йолча хІара гектара тІара юкъера лаьрхІача 39 центнер хьажкІаш чуера. Ахъада звеноо.

Лакха хилар колхозхоша кхебь генарий хьуьжам а. ПланагІа 200 тонн дохха деззача пачхьалкхенга 367 тонн генараш деххар цар.

Дохкха дакъа лаьцар из толам боаккхаш Муртаев Нажмудина кулгалдеча звенос. Бізь гектара тІа кхейир из культура Нажмудина звенос. Цу звеношкарча деиз лаьтта ахара, макха баккхара, фу дІадера кхыдоа балхаш хаиашхь чакхдоахаш ерриг арготехнически бокъонаш дорзеш хьинаре кхаьхьайгар Нажмудинен цуи новкъостаеш. Хьийгача кьяга хьажка хилар къьъкъам а. План 10 центнер кинеза хІара гектара тІара юкъера лаьрхІача 22 центнер генараш чудера цар. Генарий дика хьуьжам а. ПланагІа 200 тонн дохха деззача пачхьалкхенга 367 тонн генараш деххар цар.

Дохкха дакъа лаьцар из толам боаккхаш Муртаев Нажмудина кулгалдеча звенос. Бізь гектара тІа кхейир из культура Нажмудина звенос. Цу звеношкарча деиз лаьтта ахара, макха баккхара, фу дІадера кхыдоа балхаш хаиашхь чакхдоахаш ерриг арготехнически бокъонаш дорзеш

ИЗ БОЛАШ ЙОАГІА КОЛЛЕКТИВ

Ахчой - Мартановски райпромкомбината болллоца продукцена реализаци яра валови продукци арахецара цхьайта бетта план тІехьалочІенъеш Хlаьта къььстта оасарле планагІа лайрхІачул 14.3 процент лаккъенкай. Иштта дика хьоккамаш лаха кхоагІаньяьнад ерригача коллективе тІатеІіа къаьъегаш баьъьнь долаш. Тlаийна социалистически декхарашца халкъа боахама паччахьалкхен ханан хиналг хьалха кхоачашьяра шерра социалистически яхь баьъьжарра Нохч - ГІалгІайчен мотгіарча промышленноста берриге балхолоша. Тlаккха цу яхь йоаш кепте а этгар уж.

Дукхьал цкъа шу хьалха комбината коллектив тІехьаюсарашта юкъе яр. Шаккха а план кхоачаш ша еш. къаьъегама дисциплина ла лоха йолаш хьайоагІар из. Болх тоабара производствера гІуйтаи къьхьайгар Нажмудинен цуи новкъостаеш. Хьийгача кьяга хьажка хилар къьъкъам а. План 10 центнер кинеза хІара гектара тІара юкъера лаьрхІача 22 центнер генараш чудера цар. Генарий дика хьуьжам а. ПланагІа 200 тонн дохха деззача пачхьалкхенга 367 тонн генараш деххар цар.

Дохкха дакъа лаьцар из толам боаккхаш Муртаев Нажмудина кулгалдеча звенос. Бізь гектара тІа кхейир из культура Нажмудина звенос. Цу звеношкарча деиз лаьтта ахара, макха баккхара, фу дІадера кхыдоа балхаш хаиашхь чакхдоахаш ерриг арготехнически бокъонаш дорзеш

Производственни пlалархІа тоабара кхоагІа новкъостал дир юрта социалистически яхь йоаржаяро. Яхь йоалха эттар коллективна дикагІбола болллой. Масеева а дика толамаш цоаг комбината мехаиаша. Товсолаева Баьдина, галантерейни цеха болллочо Мазаева Асмас, сувенирни цехерча Эмерзиноев Хlарона. ишшта кхыбарша а. Шоай участкашка дика къаьъийгар из Іеш цар ловкха новкъостал ду керда къаьъега болабеина болллой Іомбара, хьинаре лаьхьа лоаш общественни вахаре.

Болллоч тийна да лаьхьа лелаеарига а- Промкомбината кулгалдеча из дика кістлду. Уьх шера керда , профессеи карераеаьй 100-неа совгІача наха. Дукхха баръш заочно вузашка, техникумашка деиваь ба.

Производстаа ерриг участкаш социалистически яхь юкъеяхьай. Уьх шера планагІа 1380 эзар сома маьха продукци арахеца лаьрхІача. Хlаьта тІабоаларча хана из Іеш цар лаьхьа 2,5 дукхагІа а хинна йиъ мылонгга кхоачее лаьрхІай предприяте. ДукхагІадоча дакъе из тІадоагІаеча 1973 шера полиэтиленова тІормигаши кхлпаьяьк ах зина керта тІа тохкаду йоалаъдаш арахецаш йоаь цехаш ъьаелларах.

Социалистически яхье а бабина дакха толамаш баьъьн долаш Ахчой - Мартановски райпромкомбината коллективо республике пюлларІа мотгіг ыьккхай, ахчан пюмн а луш республикански Сийлен доска тІа дІаязъяьй из-

Г. ГРУЗИН,
Ахчой - Мартановски районни газета болллоч.

«СЕРДАЛО»
3-ча сеп- 8 декабрь, 1923 шу.

«ЛАМАНЧЕРА САГ»

Х. НУРАДИЛОВА ЦIЕРАГIЧА ТЕАТРА ПРЕМЬЕРАХ

ВАЙ РЕСПУБЛИКЕРЧА театр дезаразата, кетаргахьа, дагайоларца хургьа цкьайтте шу гаргга кьахта Ленинградски театран, кинон, эстрадан институт чаех а кьахча Нохч-Пlалгlайче пlабакьакча кьончача артисташа шоша оттаяь «Ромеон Джульетан» яха спектакль вайна духьхьашхьа бlаргайта сайре. Цу хана лоьа Х. Нуралилова цIерагIча театр хьежаяьгита езаелар Н. Хажиевай, М. Цицкиева, С. Мамилова, Ю. Идзева, кьы дукхахера цIеваш.

Тахан вай ала бокъо йолаш ца шу шера театре баьккача артиста ша цу сцена тIа гоялаше лоьзаьв тайп-тайпара роланаш театра творчески кхачаран коьрта сценаш дайна лийина йоьхсаран, лоьпца аьчча харцон общественан кьежаларца «вахара нукъан» оцанал бола нах.

Сервантеса ца лацара бахьанан дIадоьдийтача, цо шиъ вахара кредо саго бакъолчуьг духьа хьокъаьхьан доттагIарах, наха е дахаха е тIехьа харцо шпаргьах тешам бонна хиларах лийна боахкаршта дIалийначу, цунна духьала болу уж вахара харцонашъ, дуьн кхиъзало сага дикалах, цуьн сийрдача кхоанехьа тешам боабь нах. Царна магаш Сервантеса дуьненчох теша, хIинца аьчча гонахьара пlеха лаьхьув гоялаера. Цунгахьа кьежарна терхьа ца деш хеташ тешаме кулин мел дола керлагдар.

Иштта уьш деношка, декабрь хьалхарча, сийрница, дукха нах гулбеннабор Х. Нуралилован цIерагIча театре Д. Бассеранмен Д. Дернонен «Ламанчера саг» яхача спектаклера-премьерара тIекъа. Из моллагIа йолу премьера этюр. МоллагIочка йолу пьесаш гойташ бар ихе шера Москверча ГИТИС-е лелаш хина Нохч-Пlалгlайчера кагIирхой. Цудухьа «кIант кхокъергда» кх вер мехкаш критарь» (арт. А. Джизаев). Тlекъа Сервантеса дехарах по шийна зашина эра, лийна боазкъарна дакъа а лоаьлан, камере оттаю Сервантеса йолу пьесаш. Цунца кхоастабу сийлахь-вокхача йоьзонхочо лийна боазкъаршна ца шиъ бахьана кхоссан, решта вахача, вахарех йола цIи уйла, ша сакхетам шIаша духьа оттича кхоссаме котвоал Сервантес. Цунна шIашIехьлоьа цу ираз дайнача нахьа уйлаш хуьца, дуьххача шеераша Тайна кхаьа тIаьккха, цар деташ кIаьдге. Цунна тешаш ду Сервантеси Санчон шиъкхаьнга цу-де дIабогача хана Сервантесера, лийна боазкъарна хоьабаа а деш, Баьччас «Царе» а хьай пIулмаьст тхо санна тешабеш дувцалаьш» аьлинча йолаш.

А. Джамаева («суда секретарь»), кIезигг.

Цу сайрIийна сцена тIа масседж минута мара яккхаиъзар инкъазийне лийна нах лоьрабеллатта тIаккхалаьчу роль лоьзаьча М. Дудаева (шиъттта ала мегарочат не, театра кхьанагIча актерех ша цаI мара вацар цу спектаклехь дакъа лоаьлаш). Цуьн, тебе доагIа-ча аьхкаьл дар санна йолуш, цар-ра, цуьн пIикъара лоаьлаларо дикка воазийтаьн вайна хьалхьажа Iодуьл нахь тIаьлаттача балах де-та тоам хулдича кьежача сага суртсибат. Ла оаьлаш дац. Лоаьлаьча актеро зIаьмитача торсиннаьш дукхаха хана биIцургIоашца роль хьэкхоллига.

Пьесе жанр цуьн авторашца драма-мюзикл санна белгалъяьлI. Спектакль оттаьлча коллектина а, цуьн керт даьттача РСФСР заслуженни артиста С. Х. Гунцаевса, композитор Л. Н. Митчайна а дика мегад жанрро пIа малехзара из вIаштIехьлоьжоча. Спектакле цухьа музыка, пIелеп, хьахаргаш да. Дика я А. И. Окунев декоронеш а.

Хlъаьта хоанча актерий бакъ-на эгара боккхача бола толам дархIа боагIа 350 совгIа цу. хьалха ала ца тIаьккхалаьчу дика-ча. Цу-нна тешаш ду тайпарна наха цкъаза кхоссаме дIаьа доаьлаш хилар вай республикера спортсмен Джамалдинов, хIинца РСФСР кагIирхой спортсменаш юкъе бар Нохч-Пlалгlай университета студенташ Бадалови Iа-Дамаевс.

ТАХАНИ КХОАНЕЧ ХУРГДА

5-гIа кIиранна

В. И. ЛЕНИНА ЦIЕРАГIЧА КУЛЬТУРА ДВОРЕЦ. 11.00. Саг йоаьлар творческеш лIаьнгар. 15.00. «Кхоаь денненчу яха клуб. «Сона цхи ну тайпара итох боаьнаш» яха литературне композицеш. 19.00. Аьнанна университет. «Ноччашта тIаьлаьккхи шиъе гIадата шарнIата» яха лекци. 19.00. Документальни бийлавин. 19.30. Боаьк бу ансамбль «Ритм» яха эстрадни оркестарн.

ХIИНКИНИ КУЛЬТУРА ДВОРЕЦ. 8.00. «Уьлаьлюпо» яхача группа заседеш. 10.00. «Берригатина» яха клуб. «Со-ветский метла гIалгIайнаш» яха кхамаьл. 11.00. «Пионерски праздник» чаьнчаьнаш». 17.00. Боаь бу духовой оркестр. 18.00. Йийлаз уьрсаш изобразительни искусстве республикански муьлхе лелаьнарш. (Кепка экспозиции). 18.00. «КIиранна кегдаларан» яха радиожурнал. 19.00. «Хаз. «Дц хьалхаяьнга пуьн классаш чухоаьлаш» яха лекци. Кепка гойтарца. 20.00. «Прометей» яха клуб. Эстрадан кIалейн сайре.

КIИН ЦIЕРАГIЧА КЛУБ. 18.00. «60 шера Ленинан цIарах лоаьхкъе» яха тIа-новаондеш. 20.00. Кагирхой салайора сайре.

Н. К. КРУПСКАЯ ЦIЕРАГIЧА КУЛЬТУРА ДВОРЕЦ. 12.00. «Уьнохкее» танцца санна та хьокъаьхча лекцеш боаьнаш яха беседа. 19.00. Кагирхой салайора сайре. Лоаь «Экспресс» яха ансамбл - инструментальни оркестр.

ХЬЕХАРХОЧУН ЦIА. 12.00. Кагирхой театра доаьхьаьнга №. 10. Фольклорни пIерагIча бригадаш. Кегдаларш. IатмагIхьатар.

МАЬКХ ГЧА КОМБИНАТА КЛУБ. 17.30. Художественни литература хезаьчуьнайтара яха кхамаьл. Кинофильм.

ГIИШЛОН МАТЕРИАЛИН № 2 ЮЛ. ЧА КОМБИНАТА КЛУБ. 18.00. Кагирхой салайора сайре. Лоаь «Рифейн» яха эмсамбль - инструментальни ансамбль.

9-гIа декабрь

В. И. ЛЕНИНА ЦIЕРАГIЧА КУЛЬТУРА ДВОРЕЦ. 9.00—11.00. Боаь бу «Видьюсе» яхача группа бераш кинотеатро. 10.00. «Искорка» яха клуб. Лайт наша Дале пхьоаь. 12.00. Боаь бу «Тобаран» яха спектакль яхача группа бераш балин хьалхара шоша. 19.00. Кагирхой салайора сайре. Лоаь «Интер» яха вокальни-инструментални ансамбль.

ХIИМКИНИ КУЛЬТУРА ДВОРЕЦ. 10.00. «Пасс» я хана доттагIаца дохаза вайга экскет даьа Сийлахь - вокхачен Ленина» яха iуйре. 11.00. «Советский метла гIалгIайнаш» яха кхамаьл. Лайт наша Дале пхьоаь. 12.00. Боаь бу «Тобаран» яха спектакль яхача группа бераш балин хьалхара шоша. 19.00. Кагирхой салайора сайре. Лоаь «Интер» яха вокальни-инструментални ансамбль.

ХIИМКИНИ КУЛЬТУРА ДВОРЕЦ. 8.00. «Уьлаьлюпо» яхача группа заседеш. 10.00. «Берригатина» яха клуб. «Советский - затейнийй заседеш. 10.00. № 10 йолу «Вокзаьнге. Художественни литературе кегдачун обзор. 18.00. «КIиранна кегдаларан» яха радиожурнал. 20.00. «Болгат» - кура йIеч яха кино.

КIИН ЦIЕРАГIЧА КЛУБ. 13.00. «Нраьберан балин бараш балин хьоаь. хьинехан меттиг яха iуйре. 20.00. «Луьнге ча мтарге демократичеге» яха сайре.

«КРАСНЫЙ МОЛОТ» ЗАВОДА КУЛЬТУРА IIЛА. 17.00. «ТIех хьоаттуьр дуьне чуьз» яха музыкальни лекторий. (П. И. Чайковскен творчеган).

Н. К. КРУПСКАЯ ЦIЕРАГIЧА КУЛЬТУРА ДВОРЕЦ. 18.00. «Уьнохкее» танцца санна та хьокъаьхча лекцеш боаьнаш яха беседа. 19.00. Кагирхой салайора сайре. Лоаь «Экспресс» яха вокальни - инструментальни оркестр.

ХЬЕХАРХОЧУН ЦIА. 12.00. Кагирхой театра доаьхьаьнга №. 10. Фольклорни пIерагIча бригадаш. Кегдаларш. IатмагIхьатар.

МАЬКХ ГЧА КОМБИНАТА КЛУБ. 17.30. Художественни литература хезаьчуьнайтара яха кхамаьл. Кинофильм.

ГIИШЛОН МАТЕРИАЛИН № 2 ЮЛ. ЧА КОМБИНАТА КЛУБ. 18.00. Кагирхой салайора сайре. Лоаь «Рифейн» яха вокальни-инструментални ансамбль.

ВАЙ МЕХКАХОЙ ТОЛАМ

Дукха ха доаьлаш Украина столице, Киеве, чакхъьлъьлай цIий доаламах кIалтохарах латара СССР кубок шиъкъа командин яхьаш. Цу хъьшка РСФСР маIаче наьха команде дIаьа доаьлаш хилар вай республикера спортсмен Джамалдинов, хIинца РСФСР кагIирхой спортсменаш юкъе бар Нохч-Пlалгlай университета студенташ Бадалови Iа-Дамаевс.

Кхаьта Бадалови Бисултанован кIентта хургьолча кагIирхоьлча юкъе кIалтохарах Европе хьалхара шерашкахь цхьаьна дакъа лаьттина йолуш.

М. САЛМАНОВ.

Доазол дехьара
ЭНЕРГЕТИЧЕСКИЙ КРИЗИС: БАХЬАНАШИ МАIАНАШИ

Энергетически кризисаца хьоаьвена йолаш драматически событица тIамаIга цхьаьна капиталистически мехкий вахара тайп-тайпара оагIоштта. Цхьаьлона малхбузенеевропейски мехкашка городерча транспорта кортера тайпа а хиннаш пIаьтгай мелламе бензин кхоссар дучьа цига частни автомобилех пайда эцнаца дийхкача деношка. Хоьш тан тучкта та хьалхагIа деш биIцьа, хIинца кабриолеташца мичара гIчайнаш. Электрически реклама лаьнаш яйнай.

Нью-Йоркца цхьаьлона пригородашка баха яьа шоашта дахча IаIаьлаш ба, цIирца, бочкаш-жолаш а пийлаш — «бужчIкаш». Доагор кхоердолча гIчлаьхьаш чакхдахара шиъ американски гоаьлаш наш тIаьех прездента. США-ча доагора дефицит чекъ Iар 20 процентага пIаьхоачаьрьа яьлча хеташ ба Вашингтоне. Малхбузеьхьарча дикхъача мехкашка кIезигга пIаьхьа ваьнаш ю США-ра тешаш. Цунна тешаш ду Вашингтоне, цIа-Iа-ра проект болеете 1974 шера 6 процент кIезигга тухьанга я...

Бужчаьнаш пропагандо мехкадьта доахача Iаьбай паччаьхьакхенаргга хIелаьм тIатуьг. Малхбузенга «Шеллаца» компани сфонга сототаш Иэраьла экспансионистски политика тIаьлаьттаьнга мехкашта Iаьбаьна кхаьккаьнь мехкадьта бойнор бIаьнь йолаш я ала гIертара. Ше йолаьхьа мара йоьлиш мехкашъта доахача Iаьбай паччаьхьакхенаша. — дуттьг-ледаш хетташ воагIа уйлаьнарех «Нью-чаьнаш» яхача американски журнале — налистикаьнь печчхьалхенний экономически жIам, мехкашта новкъостаца сийрдайоьхаш. Иэраьлеь, йолайоьлий-тош бола хьам мелларе хIелаьм тIатуьг хIанз. «Энергетически Пирл-Харбора» хьакъьеьхь къмыллаш доаьлеьнад Вашингтонкийтача Штаташка, белгалдоаьхкх ду журнало.

Малхбузене доагор на тоъар Iаьбай мехкаша чакхдьалъяча гертара лиъка хIетаьлеш доачеи дахча а доагIаш чакхдьалъяча гIчлаьхьашца кхы а дужкагIа чIоагIiальлаьне, капиталистически дунена тIа-кхьаьнга доагора кризиса бахьанаш кIоагIаргга доаьхкъ капитализме хулаш йолча производства анархе лардех, банъонца йола планировкеца ца хиларех, капиталистически мехкий экономикерга цIенхаштгарча диспропорцеех, юхъера а, тIехьайаьдаш де а гIерташ энергетически ресурсаш хIуьрмат домийна йоьрах. Цунга кхетадо деъаш да, белгтала вьача, кIор боата чоттиггаш санна йоьчча пайда а кIезига дуча программай монополеша хам па бар, кхъаьрашъ.

Бакъъар аьлча, мехкадьта доаьрIам, деорига хIамаш терхьалдьчуьг тIехьаIга. Боккха ба, тIаъх-ло кхы тIа боккхачIа а хургба чIоагIiа дегIаьккхача промышленни паччаьхьакхенаргга, дало экономически тIемаш потенциала. «Мисала, юхъ хьатIадоагIа ятт шу тIадолалуча юхъьк мехкадьта кIезигга ше а шоша дукхагIа энергетика эшиг ю США. Цунна ду мехкадьта (1836 миллион тонн) кхоалагIа дакъа Iарбий, мехкашкара доагIачох, кхоачамбе безмаш да ашна хет.

Малхбузе шиъ «юкъара фронта Iарбий» мехкахьажоча а, хургба чIоагIiа оттаяь гIертара новкъарлоь ю уьк деношка къастта чIоагIiенначаь имперналистически паччаьхьакхенаргга шеннашта мехкашкара «Мисала, юхъ хьатIадоагIа ятт шу тIадолалуча юхъьк мехкадьта кIезигга ше а шоша дукхагIа энергетика эшиг ю США. Цунна ду мехкадьта (1836 миллион тонн) кхоалагIа дакъа Iарбий, мехкашкара доагIачох, кхоачамбе безмаш да ашна хет.

Малхбузе шиъ «юкъара фронта Iарбий» мехкахьажоча а, хургба чIоагIiа оттаяь гIертара новкъарлоь ю уьк деношка къастта чIоагIiенначаь имперналистически паччаьхьакхенаргга,